HUIBERT EN KLAARTJE.

EENE VERTELLING,

DOOR

B. TER HAAR.

Met vijftig Houtsneêplaten, geteekend door
R. Craeyvanger.

Prijs 75 Cents.

TE 'S GRAVENHAGE, BIJ
K. FUHRI.

1844.

HUIBERT EN KLAARTJE.

HUIBERT EN KLAARTJE.

HUIBERT EN KLAARTJE.

EENE VERTELLING.

DOOR

B. TER HAAR.

Met vijftig Houtgravuren van van Hove, Kachel en Weissenbruch, geteekend door R. Craeyvanger.

Te 's GRAVENHAGE, bij
K. FUHRI.

1844.

Gedrukt bij E. J. L. Fuhri.

VOORBERIGT.

HUIBERT en KLAARTJE zijn voor het Publiek, dat onze Jaarboekjes leest, geene onbekenden. Deze vertelling werd reeds in de *Aurora* van 1843 geplaatst. Om niet den schijn op mij te laden, als of ik de vinding daarvan, als geheel oorspronkelijk, mij zelven wilde toeëigenen, teekende ik daarbij het volgende aan : «Dit stukje is zijne geboorte verschuldigd aan een Oostfriesch rijmpje, waarin dezelfde (ik had gerustelijk mogen schrijven, eene soortgelijke) vertelling voorkomt. Het daarin be-

handelde onderwerp behaagde mij aanstonds zóó, dat ik mij eerst voornam daarvan eene vertaling of vrije navolging te beproeven; maar daar het verhaal voor ongelijk meerdere uitbreiding vatbaar was en eene veel rijker stofféring toeliet, besloot ik eindelijk het *Thema* te behouden, maar voorts, met eene geheele verandering van versmaat en inkleeding, het op mijne wijze uit te werken.» — Dat ik hierin niet ongelukkig geslaagd ben schijnt het gunstig onthaal te getuigen, dat dit stukje bij mijne Landgenooten gevonden heeft (hoewel ik geenszins mag voorbijzien, dat vooral het onderwerp hen aantrok, en geheel in hun' geest en karakter viel), en het daarop gegronde verzoek des Uitgevers, om deze vertelling nog eens afzonderlijk, maar thans met een aantal houtsneê-figuren geillustreerd in het licht te mogen geven. Ik heb gemeend — indien hij hopen kon voor dit Boekske een goed debiet te kunnen vinden — dit verzoek niet te moeten weigeren, deels omdat het

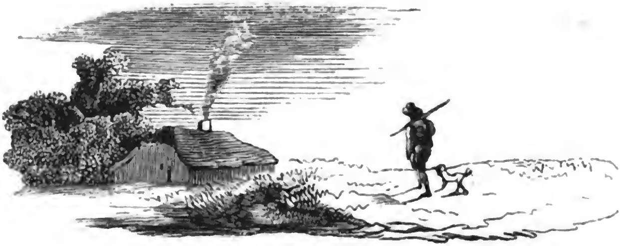
gunstige oordeel des Publieks mij daartoe eenige vrijmoedigheid gaf; deels omdat het ook mij voorkwam dat dit dichtstukje, wegens overvloed van figuren en portretten en gestadige afwisseling van tafereeltjes, voor het doel des Uitgevers niet ongeschikt zou gekeurd worden.

Zoo wandele dan dit rijmpje, in nog behagelijker kleed gestoken, nog eens bij oude en nieuwe kennissen rond, en zij ditmaal zijnen goeden opgang vooral aan de daarbij gevoegde plaatjes verschuldigd, waarover ik het oog niet heb laten gaan, doch waaraan de Uitgever, door teekening en uitvoering aan bekwame handen op te dragen, de meeste zorg heeft besteed.

Amsterdam 20 Nov. 1844. B. v. H.

Kinderen zijn een erfdeel des Heeren.

Psalm CXXVII : 3.

De rook steeg vriendlijk uit de schouw,
En teekende, bij 't avondgraauw,
Zijn krinklend blaauw
Op 't donkergroen gebladert,
Waartusschen Huiberts woning lag,
Die, na een doorgezwoegden dag,
Zijn krijtwit huisje nadert.

Hij was van arm maar eerlijk bloed;
Zijn Klaartje, als hij, niet rijk in goed
Maar vroom en vroed,
Al bragt zij schat noch have.
Haar liefde en jonkheid was *zijn* troost;
En in haar Huibert en haar kroost
Zag *zij* Gods beste gave.

Zij gingen vroeg gearmd als paar;

En, sinds zij trouwden met elkaâr,
Bragt ieder jaar
Hun nieuwen huwlijkszegen!
Zóó wies de kring, en was nu al
Geklommen tot een negental,
En - bleef het maar bij *negen!*

Dáár zat zijn Klaartje blij gemoed,
Een vrouw-zij droeg haar jaren goed-
Als melk en bloed,
Met liefde en trouw in de oogen;
Voor 't jongste kind, dat kreet van dorst,
Schoof zij den halsdoek van haar borst,
Om 't aan haar hart te zogen.

Één kraaide er luid, nu de andre kreet,
En stak, al spartlend, door een reet
Van 't wiegekleed
Zijn blootgewoelde voetjes.
Één-'t kon maar weinig ouder zijn-
Zong reeds van «*Suja kindekijn!*»
En wiegde broêrtje zoetjes.

Eén hechtte 't raaflend weefsel aan
En liet het voetje tripplend gaan,
Het slofje slaan
En 't raadje wakker snorren.

Één stoeide er buitlend langs den grond,
En trok aan de ooren van den hond,
Die slapend lag te knorren.

Twee hielden zaam' de wacht bij 't vuur,
Dat helder speelde langs den muur
('t Was etensuur!)
Of wolkend op ging rooken;

En wierpen twijg en spaanders bij,
En oogden hunkrend naar de brij,
Die borlend hing te koken.

Voor één viel vaders komst te lang :
Hij vleide 't hoofd en bollen wang
Bij zusjes zang
Op moeders schoot ter ruste,
Die 't loddrig vragen wel begreep,
Den jongen in de wangen kneep
En 't vlasblond kopje kuste.

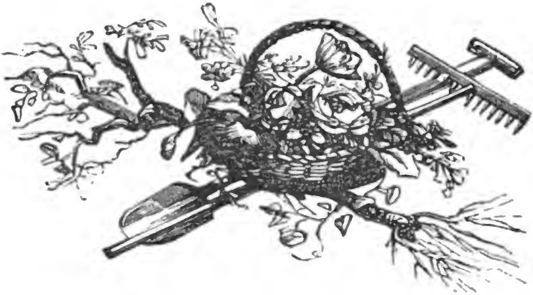

Wie is het, die daar binnentreedt?
«'t Is vader, vader!» schalt de kreet,
En, eer zij 't weet,
Stuift, om hem 't eerst te ontmoeten,
Het kleine volkjen in galop,
En kloutert bij zijn knieën op
Of schoolt zich om zijn voeten.

Maar Huibert fronst en schudt het hoofd :
« Mijn moed en kracht raakt uitgedoofd;
» 'k Heb me afgesloofd,
» Nog jong, voor vrouw en kinderen.
» Maar-schoon mij de arbeid nooit verdroot-
» Wie schaft er aan die allen 't brood,
» Als werk en loon verminderen? »

« «Wel man! 'k heb in de kerk gehoord,

» »Dat kinderen.... zie niet zóó verstoord!...
» »Naar 't Bijbelwoord
» »Een erfdeel zijn des Heeren.» » —
— «Ja, kindren heb ik ruim en veel,
» Maar voor de rest wat sober deel,
» Waarop wij daaglijks teren!»

2.

« «Och, Huibert, Huibert! 't zal wel gaan;

» » Laat met den ploeg nu 't zorgen staan-» »
Zij haalt hem aan
En schuift zijn stoel wat digter;
Maar, hoe zij koost en strookt en wrijft,
De wolk, die over 't voorhoofd drijft,
Wordt door 't gekoos niet lichter.

Men schaart voor 't eerst met droefenis,
Nu 't kooksel opgedragen is,
Zich rond den disch-

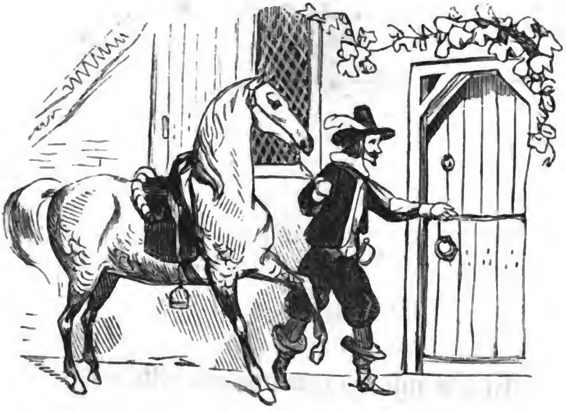

De kindren watertanden;
In Klaartjes lepel valt een traan,
En Huibert laat den schotel staan
En warmt bij 't vuur zijn handen.

De hond, die aan zijn voeten lag.
En goêlijk hem in de oogen zag,
Maakt nu gewag,
En spitst zijn hairige ooren;
En-of hij goed geluisterd had!-
Daar dreunt een hoefslag langs het pad :
Wat komt zóó laat hen storen?

't Houdt stil-een voetstap kraakt op 't gras;
Een schaduw glijdt langs 't vensterglas :
- Wie of daar was? -
Zacht tikt men aan de ruiten :
De klink wipt op, de deur giert los :
Daar staat aan 't hek een dampend ros :
Een vreemdling wacht daar buiten.

Hij kwam getogen wijd van hier;
Zijn houding, tred, zijn kleed vol zwier
En 't staal rapier
Liet de edele afkomst blijken.

Hij woonde op een hoogaadlijk slot,
En deelde in al de gunst, die 't lot
Werpt in den schoot der rijken.

Maar schoon hij wapen, burgt en schat
En ook een teedre gâ bezat,
En 't op zijn pad
Slechts goud en bloemen regent, -

Nooit zag die zoon des overvloeds
Zijn zachtgespreide huwlijkskoets
Met vruchtbaarheid gezegend.

«Treê in, zegt Huibert, 't weêr is guur;

» Maar spreek, wat drijft u in dit uur,
» 't Zij vreemde of buur!
» Nog in de kluis der armen?
» -Vrouw! reik de luchter!-Kindren, stil!-
» Mijnheer was ligt verdwaald, en wil
» Zich bij den haard wat warmen?»

« « Ik kom,» » is 't antwoord, « « ongenood,
» » Maar vraag geen bete van uw brood,
» » Mijn eisch is groot,
» » Wel waardig te overdenken.
» » Ik vraag, - al ziet gij wonder op -

» » Of gij dien blonden krullekop
» » Aan mij als zoon wilt schenken?

» » Of geef dat zoetlief meisje mij -

» » Of neen! ik laat de keus u vrij
» » Uit heel de rij
» » Van dochters en van zonen.
» » Behoud vrij, wie gij 't meest bemint,
» » Aan u verblijv' de keus van 't kind -
» » Aan mij - uw gift te loonen.

» » 'k Ben rijk, en 'k ben een man van eer,
» » En, staat gij me af wat ik begeer,
» » Gij zult niet meer
» » Zóó slaven en zóó zorgen.

» » Neen spreekt niet haastig 't antwoord uit!
» » Ik wacht niet heden uw besluit....
» » Slaapt, vrienden, wel, tot morgen! » »

Weg is de
vreemdling, weg te paard!
En Huibert lacht en wrijft zijn baard,
Terwijl hij staart
Op zijn vereelde vingeren,
Waarin de vreemde een goudstuk kneep,
Terwijl zijn hand den teugel greep
Om zich op 't ros te slingeren.

« Wel vrouw! wat wissling in ons lot!
» Zóó waakt en zorgt de goede God,
» Dit moet ik tot
» Zijn eer met ootmoed zeggen.
» Wat zit gij spraakloos en versuft?

» Heeft ons geluk u overbluft?-
» Nu fluks aan 't overleggen! »

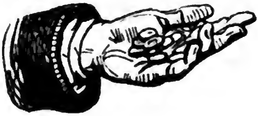
« « Wel man! ik ben verheugd als gij;
» » Zóó worden we eens van zorgen vrij,
» » Maar 'k denk daarbij :
» » 'k Moet toch een kind verliezen.
» » Mijn kindren zijn mij even na.
» » Sla zelf den kleinen troep eens gâ,
» » Wien ge uit den hoop zoudt kiezen? » »

«Neem de oudste dan! ze is twalef jaar,
» Toch hebt ge niet veel dienst van haar;
» Zij kan, 't is waar,
» Wat weven en wat breijen,
» Maar 't is een preutsch en luimig kind;
» En als zij 't werk wat lastig vindt,
» Dan zet zij 't op een schreijen.»

« « Wel man! heb ik dat ooit verteld? -
» » Gij ruilt dan, voor een handvol geld,

» » -Zie, 'k sta versteld-
» » De mooiste van uw kinderen?
» » Ze is nu alreê der knapen lust,
» » En wordt zij groot, wees maar gerust!
» » Zij zal niet lang u hinderen!

» » Neen, zoo ik zelf een keuze deê,
» » 'k Gaf dan den oudsten jongen meê,
» » Die nu alreê
» » Den hoed zet op een haartjen.
» » 'k Verbied den wildzang keer op keer-
» » Daar steelt de schalk den bezem weêr

» » En neemt den stok tot paardjen! » »

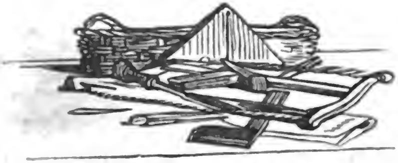
«Zóó! baart dien knaap u zoo'n verdriet,
» Dat gij hem willens trekken ziet?-
» Dat meent gij niet!
» Hoe zou ik 't mooglijk wanen?
» Gij zijt, als ik, aan 't kind gehecht.
» Zie, moeder, zie! terwijl gij 't zegt,
» Schiet reeds uw oog vol tranen.

» 't Is wèl, gij neemt uw woord weêrom.
» Geef Lambert dan : die spreekt nog krom
» En valt wat dom,
» Te dom haast, zou ik gissen,
» Dat hij een handwerk leeren kan :
» Ligt groeit er nog een Jonker van,

» Dan kan hij 't handwerk missen. »

«« Wel man! wie heeft u dat beduid?
»» De slimheid gluurt hem de oogjes uit,
»» Den kleinen guit!
»» En 't zou een dommrik wezen!
»» Hij kent reeds vlug zijn A. B. C.,

»» En zal - wacht maar een maand of twee -
»» Nog vóór Sint-Maarten lezen.»»

» Sta één dan van de tweeling af!
» 'k Dacht, toen de lieve God ze ons gaf :
» 't Gaat al te straf,
» Een meisje en zoon te gader! -
» Maar 't zal toch 't meisje zijn, naar 'k hoop,
» Den jongen hief ik zelf ten doop;

» Die heet ook naar zijn vader. »

« «Neen! 'k haalde bei die kindren zuur.
» » Als gistren heugt ook mij dat uur;
» » Ik kocht ze duur,
» » Maar 't één zoo duur als 't ander;
» » En 'k schei ze nimmer van elkaâr -
» » Ik dacht nog straks : wat aardig paar!
» » Zij hooren bij elkander!» »

« Maar 't klein en sukklend Grietje dan?....
» 't Is waar, wij houden veel er van,
» En 't wurmpje kan
» Slecht buiten teedre zorgen.
» Maar aan den Doctor kost ze ons veel,

» En raak ik zonder werk geheel....
» Wie zal dan 't geld ons borgen? »

« «Maar man! dat bleek en zieklijk wicht,
» » Dat dáár... ai, zie dat lief gezigt!..
» » In 't kribje ligt,

» » 't Zou in den vreemde zwerven?...
» » ò 't Zou mij zijn, zoo vaak ik sliep,
» » Of Grietje nog om moeder riep,
» » Of ik mijn kind zag sterven.

» » Neen, zoo ik beedlen moest uit nood,

» » Ik weekte 't harde bedelbrood,
» » Om op mijn schoot
» » Het kranke wicht te laven.
» » En haalt de Heer het in Zijn Rijk....
» » Mijn kind wordt in mijn arm een lijk
» » En uit ons huis begraven! » »

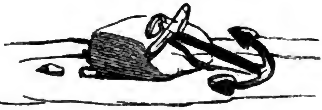
«Maar vrouw! - mijn God, wat wordt gij bleek!
» Nu maakt ge ook mij het harte week;
» Spreek op dan, spreek!
» Gij moogt nu zelf beslissen.
» Ik volg uw keus... Spreek op dan, vrouw!
» Zeg wie je 't liefst behouden zou',
» En wie je 't best kunt missen.»

« «Och, 'k weet niet wie ik missen woû,
» » Maar voel hoe 't hart mij bersten zoû
» » Van schrik en rouw,
» » Kwam één er ons te ontvallen.

» » Huib! komt de vreemdling morgen weêr,
» » Zeg gij gerust dien rijken Heer :
» » Hij krijgt er geen van allen! » »

AURORA.

JAARBOEKJE VOOR 184

BIJEENVERZAMELD DOOR

Mr. J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

OPGEDRAGEN AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINS

ORANJE, GEB. VORSTIN VAN WURTEMBER

Prijs f 4.90.

AURORA.

OEKJE VOOR 1845.

BIJEENVERZAMELD DOOR

J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

N AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINSES VAN

EN, GEB. PRINSES VAN WURTEMBERG.

Prijs f 4.90.

AURORA.

JAARBOEKJE VOOR 184

BIJEENVERZAMELD DOOR

Mr. J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

OPGEDRAGEN AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINS

ORANJE, GEB. VORSTIN VAN WURTEMBER

Prijs f 4.90.

AURORA.
OEKJE VOOR 1845.
J. I. D. NEPVEU.
Met 7 Staalgravuren.
MEVROUW DE PRINSES VAN
VAN WURTEMBERG.
Prijs f 4.90.

AURORA.

JAARBOEKJE VOOR 184

BIJEENVERZAMELD DOOR

Mr. J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

OPGEDRAGEN AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINS

ORANJE, GEB. VORSTIN VAN WURTEMBERG

Prijs f 4.90.

AURORA.

OEKJE VOOR 1845.

DOOR

J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINSES VAN

GEB. HERTOGIN VAN WURTEMBERG

Prijs ƒ 1.90.

AURORA.

JAARBOEKJE VOOR 1845.

BIJEENVERZAMELD DOOR

Mr. J. I. D. NEPVEU.

Met 7 Staalgravuren.

OPGEDRAGEN AAN H. K. H. MEVROUW DE PRINSES VAN ORANJE, GEB. VORSTIN VAN WURTEMBERG.

Prijs f 4.90.